

Inhoud

Voorwoord	11
Inleiding	13
1 De ontwikkeling van agressie	17
Nieuwe uitdagingen voor beroepskrachten	18
Historische en actuele begripsvorming rond agressie	19
De ontwikkeling van agressief gedrag	20
Samenvatting	29
2 De empirische basis voor een ontwikkelingsmodel	31
Agressie en boosheid	31
Sociaal-cognitieve modellen	32
Omgaan met boosheid: een cognitief-gedragmatige interventie	42
3 De rol van agressiereductietraining binnen een aanpak van positieve gedragsondersteuning	43
Uitdagingen voor de school	44
Het antwoord van het onderwijs	46
Niveau 1: Het standaardprogramma	48
Niveau 2: Zorgaanbod en de rol van omgaan met boosheid	57
Niveau 3: Specialistische ondersteuning	59
Samenvatting	61

4 Aan de slag met het Anger Coping Program	63
Zorgleerkrachten/trainers, screening en indeling	63
Competenties en kwaliteiten van trainers	64
Screening en selectie van leerlingen	66
5 Transfer en de rol van de groepsleerkracht	75
Meichenbaums checklist voor de procedure	76
De rol van de groepsleerkracht bij de transfer	81
De stap naar transfer: persoonlijke doelen	84
De leerkracht als partner van de trainer	88
Toestemming van de ouders	90
6 De voorbereiding van de eerste sessie	91
De trainingssituatie	91
Strategieën voor gedragsbeheersing	92
Punten en strafpunten	93
Kinderen die extra ondersteuning nodig hebben	98
Het gebruik van video: planning en wettelijke aspecten	99
7 Resultaten van onderzoek naar het Anger Coping Program en het Coping Power Program	101
Onderzoek naar opbrengsten van agressiereductietraining	101
Het Coping Power Program en resultaten	106
Conclusie	112
8 Handleiding voor het Anger Coping Program	115
Sessie 1. Introductie en groepsregels	116
Sessie 2. Begrijpen en schrijven van doelen	119
Sessie 3. Omgaan met boosheid: poppenspel	122
Sessie 4. Zelfinstructie	125
Sessie 5. Het interpreteren van acties	128
Sessie 6. Kijken naar boosheid	129
Sessie 7. Hoe voelt boosheid aan?	131
Sessie 8. Keuzes en consequenties	133

Sessie 9. Stappen bij probleemoplossing	136
Sessie 10. Probleemoplossing in de praktijk	137
Sessie 11. Videoproductie 1	139
Sessie 12 – 18. Videoproducties 2 – 8	140
Sessie 13. Inhoud: Videoproductie 3	142
Sessies 14 – 18. Inhoud: Videoproducties 4 – 8	142
9 Agressiereductietraining met meisjes en met kinderen met andere culturele achtergronden	145
De ontwikkeling van fysieke agressie bij meisjes	146
Problemen als gevolg van fysieke agressie bij meisjes	147
Relationele agressie	148
Genderspecifieke interventies voor fysiek agressieve meisjes	148
Aanpassingen bij agressiereductietraining voor meisjes	149
Kinderen met andere culturele achtergronden	155
10 Mogelijke negatieve groepseffecten en alternatief gebruik voor individuen	159
Onderzoek naar de ontwikkeling van negatieve groepsprocessen	159
Mechanismen achter negatieve groepsinvloeden	160
Onderzoek naar interventies bij negatieve groepsprocessen	161
Potentiële voordelen van groepsbenadering	164
De rol van de trainer bij het voorkomen van afwijkende groepsprocessen	168
Aanpassing van het Anger Coping Program voor individuele toepassing	169
11 Praktijkvoorbeeld	171
12 Veelgestelde vragen	177
13 Nawoord	181
Controle van de voortgang en evaluatie	181
Opbrengstenanalyse met percentages van niet overlappende data	182
Het inschalen van behaalde doelen	184
Convergerende bewijzen	185
Terugkombijeenkomsten	185

Aanvullende onderwerpen met betrekking tot behoud en transfer	186
Blijvende ondersteuningsbehoeftes	186
Dankbetuigingen	189
Over de auteurs	191
Literatuur	193
Bijlagen	195
Bijlage 1: Signaleringslijst voor leerkrachten	197
Bijlage 2: Screeningslijst voor leerkrachten	198
Bijlage 3: Gespreksformulier persoonlijke doelen	199
Bijlage 4: Trainingsovereenkomst	201
Bijlage 5: Tips voor transfer	202
Bijlage 6: Mijn persoonlijke doelen	205
Bijlage 7: Bereikte doelen in beeld	206
Bijlage 8: Toestemmingsformulier ouders	207
Bijlage 9: Checklist voor start	209
Bijlage 10: Conflictenlogboek	210
Bijlage 11: Ouderbrieven	211
Bijlage 12: Vorderingenverslag (CPMR)	214
Bijlage 13: Checklists per sessie	215
Bijlage 14: Voorbeeldafbeeldingen	222

Help schoolkinderen hun boosheid te hanteren

Training voor reactief agressieve kinderen

Jim Larson & John E. Lochman

Vertaald door Eef Baakman

ISBN 978 90 8850 295 8 NUR 840 © 2012 B.V. Uitgeverij SWP Amsterdam